

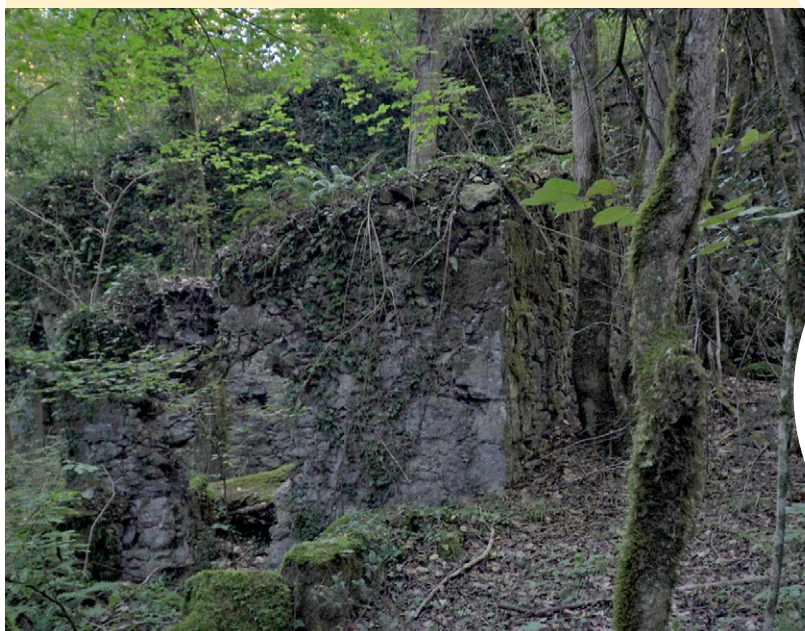
Capítol 7

El Bisaura

Terra de pas plena d'aigua, baumes, molins i castells

El Bisaura és una subcomarca que viu dia rere dia entre les comarques d'Osona, el Ripollès i la Garrotxa. Envoltat de muntanyes, el Bisaura s'erigeix entre els pobles de Montesquiu, Sant Quirze de Besora, Santa Maria de Besora, Vidrà i Sora. Un territori connectat pel riu Ter i vigilat des de punts senyorials com el Castell de Montesquiu i el Castell de Besora. Els camps de pastura i les cases pairals són una postal a qualsevol època de l'any.

1

El Molí dels Ferrers, camuflat al bosc

La humitat i la molsa dels boixos el situen a un entorn molt bucòlic. S'hi arriba per un sender des del pont dels Ferrers, i encara conserva part l'estructura amb les moles. Sota el molí hi ha dues sortides d'aigua.

Els castells dominen gran part de l'atractiu del territori del Bisaura. Alguns ben conservats, i d'altres en runes que es remunten a l'època

medieval. Amb moltes incògnites encara per descobrir de la història dels senyors feudals, els castells de Besora i Montesquiú governen el

UNA MIRADA AL PATRIMONI

2

El Parc del Castell de Montesquiú

El parc forma part de l'Espai d'Interès Natural Serres de Milany-Santa Magdalena i Puigsacalm-Bellmunt. El castell és la mostra arquitectònica més important de tot el parc. Vinculat al castell de Besora, el seu origen és del segle X i XI, en una torre de guàrdia o talaia. Hi van viure els senyors del terme de Besora i ha estat molt reformat al llarg de la seva història. De fet, l'any 1976, el seu darrer propietari, Emili Juncadella, va cedir el castell i la finca a la Diputació de Barcelona, que l'ha rehabilitat. El conjunt arquitectònic, obert al públic, és ara un punt d'informació, i acull també una exposició i un centre de recursos on s'hi fan visites, activitats pedagògiques i jornades tècniques.

3

Terra plena de masos ròncs

El bisarenc David Vilaseca i el torellonenc Antoni Prat van localitzar més d'un centenar de masos abandonats en tot aquest territori. Per exemple, la casa Beví Xic, al peu de la Serra dels Bufadors, on vivien famílies pageses fins als anys setanta.

Les Baumes dels Ferrers

És una cavitat natural a la roca per la seva erosió que pot tenir una boca, tant d'alt com d'ample, de més de deu metres. Estaven habitades per famílies de camperols que conreaven les terres de les cases veïnes. S'hi poden veure parets que separaven les estances.

paisatge típic del Bisaura. Prats de pastura i boscos que amaguen rius i salts d'aigua que queden glaçats a l'hivern i que es converteixen en

postals màgiques. Des de la serra dels Bufadors, s'hi pot escoltar el vent. Xiula entre les esquerdes que el pas del temps hi ha deixat.

5

El castell de Besora

A Santa Maria de Besora, i sobre bona part d'una cinglera, hi ha les restes del castell de Besora i l'església romànica de Santa Maria. Declarat Bé Cultural d'Interès Nacional en la categoria de Monument Històric, l'església es va consagrar el 898 pel bisbe Gotmar a petició d'Emma, filla de Guifré el Pilós i abadessa del monestir de Sant Joan de les Abadesses. Es va reconstruir al segle XI sota la protecció del castell. Hi van viure els senyors del castell de Besora, que aprofitant temps de pau al segle XIV van anar al castell de Montesquiú.

El santuari de Bellmunt és un mirador del Bisaura, la Plana de Vic i la Vall del Ges. La cara nord mira cap als pobles de Vidrà i Santa Maria de Besora i està plena de roures, faigs, alzines i boixos.

4

6

Els Bufadors, on xiula el vent

La serra dels Bufadors amaga, darrere l'obaga, un indret màgic. Amb el pas dels anys, s'han anat creant esquerdes i passadissos plens d'una vegetació humida amb falgueres i moltes. Les esquerdes comuniquen amb la cinglera i això fa que es creïn corrents d'aire. Aquests forats són els Bufadors de Beví, que treuen aire fred, i si un hi para atenció, es pot escoltar com xiula el vent. Dins les esclatxes i les petites coves, el terreny pot arribar a ser inestable per la humitat que s'hi genera. S'hi pot fer una ruta circular de cinc quilòmetres.

La gastronomia del Bisaura és garantia de cuina casolana de qualitat. Els restaurants i fondes acullen visitants, excursionistes i

boletaires que tasten brasa i guisats. Després de qualsevol àpat, és indispensable fer un tast de ratafia, insígnia d'aquest territori.

UN TAST GASTRONÒMIC

Destil·leries Bosch, cinc generacions rere una de les millors ratafies del país

L'any 1892, Anna Peroliu va arribar a Sant Quirze de Besora amb una ratafia excepcional sota el braç. Juntament amb Faustí Bosch, van decidir comercialitzar-la amb una recepta que ha anat passant de pares a fills. A l'elaboració artesanal i mil·limetrada s'hi mesclen dues coses: les nous verdes i l'anís estrellat macerat amb herbes aromàtiques i espècies. D'aquí en surt una de les millors ratafies del país.

La Creu de l'Arc de l'Hostal Serrasolsas, cuina casolana al cor de Vidrà

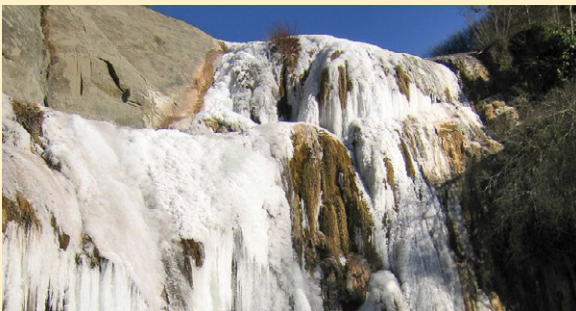
La Creu de l'Arc ja suma a la seva història quatre generacions d'una mateixa família. Des del bell mig de Vidrà, el restaurant cuina plats casolans i típics de la comarca d'Osona com canelons, amanides de temporada, carn a la brasa i guisada, o conill de l'àvia. Un dels plats més emblemàtics d'aquest restaurant són les patates farcides. El secret de la recepta ve d'anys enrere: de la memòria de les seves àvies.

La Fira del Tast del Bisaura, un aparador gastronòmic del territori

Cada primer cap de setmana d'octubre, Sant Quirze s'omple de parades on el producte local és el protagonista. S'hi poden comprar coques, formatges, embotits i ratafia, entre d'altres productes de tots els pobles del Bisaura. Tot plegat, amb una programació en què s'hi fusionen també disciplines artístiques com pintura, fotografia, escultura i teixits, a més a més d'activitats infantils, espectacles i música en directe.

UN PASSEIG AMB PARADES

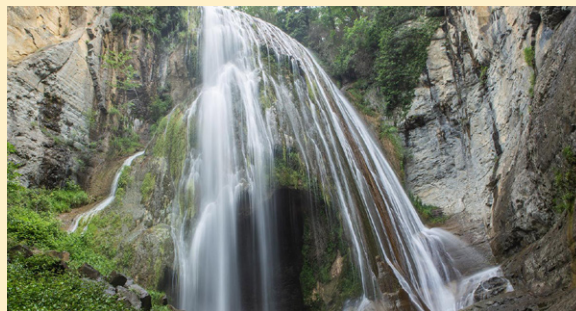
El salt del Molí

El salt del Molí és un dels salts més importants del riu Ges. Té uns vint metres d'alçada i antigament feia funcionar el molí de Ges, fariner i ara en runes. L'itinerari cap al molí comença al poble de Vidrà. Des de la plaça del poble surt un desviament cap a Sant Bartomeu de Covildases fins al sender PC-C-47 que va baixant avall. El camí segueix la riba dreta del riu i creua el pont romànic de Salgueda. Tot i que el riu queda camuflat pels roures i els boixos, de cop es descobreix el salt del Molí. A l'estiu hi raja l'aigua amb força i a l'hivern les baixes temperatures poden deixar imatges espectaculars amb el salt totalment congelat. La caminada fins al salt del Molí sortint de Vidrà es pot fer de manera circular i té una distància total de quatre quilòmetres.

El salt del Mir

Dels 20 metres d'alçada anem als 35. El salt del Mir és espectacular, sobretot quan hi baixa

molta aigua. S'hi arriba des del restaurant de la Cabanya del Mir, i des d'on s'han de caminar només vint minuts. Pel camí, i després de creuar una passarel·la de fusta, es poden veure els dos molins en runes que encara conserven les antigues moles per moure l'aigua. Sota el salt es pot veure la calç que s'hi acumula i també diverses cassoletes, unes cavitats formades per l'aigua, al llarg de la riera.

El coll de Hi era de massa

Pujant cap a la muntanya del santuari de Bellmunt hi ha el coll que porta per nom "Hi era de massa". El seu curiós topònim té origen feudal. Fa molts anys, i sense una data concreta, al castell de Besora hi vivia un senyor feudal dèspota i cruel amb els seus subordinats. Cansats de les humiliacions, es van reunir secretament per orquestrar un pla i desfer-se de l'amo de forma definitiva. A la vigília del seu sant van organitzar una cacera de senglar, i quan van arribar al coll,

als peus del santuari de Bellmunt, en lloc d'atacar la presa van matar l'amo. Quan el tribunal va demanar qui havia mort el senyor feudal, els subordinats van respondre "el poble", i quan va demanar per què, tots van respondre unànimament "perquè hi era de massa". De llavors, el coll va adoptar aquest nom.

Anna Viñas, escultora bisaurenca

Anna Viñas és filla de Sant Quirze de Besora. Es va interessar per l'escultura després d'haver estudiat Conservació i Restauració de Béns Culturals, i es va especialitzar en la restauració d'escultura policromada i daurada. L'essència de la seva obra es basa en una fusió entre tècniques i materials actuals, amb altres de tradició artesanal. Tot plegat, amb l'objectiu de posar a la mateixa altura els materials que es fan servir actualment i aquells que fa segles i fins i tot mil·lennis que s'utilitzen. S'interessa pel treball del cos humà, normalment mitjançant el modelat, perquè li permet expressar la seva opinió.